

İÇİNDEKİLER

Ödevsiz Gezegen	3
Pazu hakkı	6
Yarına ödevin var mı?	8
Baba, anne, gözetmen, öğretmen... ..	9
Sana bu hakkı kim verdi?	11
Yasalar: Ödevler ve haklar	13
Yeşil ışık, kırmızı ışık	14
Oy hakkı mı, oy verme ödevi mi?	17
Mari'nin sırrı... ..	18
... ve Alis'in dostluğu	20
İşte, istediğim şey!	22
Yeşil mantolu kadın	24
Yapmak zorundasın	26
Radardlar mı, çocuklar mı?	29
Gece mahkemesi	31
Korkunç haklar	32
İnsan gibi insan	34
İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi	36
Ava, Daniel, Kemal, Boris... ..	37

Ödevsiz Gezegen

"Olamaz,
yine kapalı!
Üç seferdir
boş yere
buraya kadar
geliyoruz!
Bu sinema
ne zaman
açık oluyor?"

Esin, bir kez daha
sinemanın açılış saatini ararken
söylenip duruyor.

"Birine soralım," diyor Ali.

Esin yoldan geçen birini durduruyor.

Adam, "Hah hah haa!" diye bir kahkaha
patlatıyor. "Dünya gezegeninden
geldiğiniz her halinizden belli! Ödevsiz

Gezegen'de saatler kimsenin umurunda değildir. Sık sık uğrayın; sinemanın sahiplerinin paraya ihtiyacı var, er geç salonu açacaklardır."

Şaşırın ve hayal kırıklığına uğrayan Ali ve Esin, otellerine geri dönmek için mini-füzeye biniyorlar. Yarı yolda füze duruyor; pilot yolculara inmelerini söylüyor.

Esin ve Ali, "İyi de, neden bizi burada bırakıyor?" diye soruyorlar hayretle.

Bir kadın, "Kim bilir?" diyerek içini çekiyor. "Bazen pilotlar mini-füzeyi alıp gezmeye giderler. Füze ancak bir iki saat ya da bir hafta sonra geri dönebilir; duruma bağlı."

"Hangi duruma?" diye soruyor şaşakalan Esin.

"Hiçbir fikrim yok," diye yanıtlıyor kadın ve onlara sabır diliyor.

Ali, Esin'in elinden tutuyor. Aslında, yürüyerek gezegeni daha iyi gezebilirler. Muhteşem manzaralar arasında 7 saatlik bir yürüyüşten sonra, otelde onları yeni

bir sürpriz bekliyor: Odaları dolu.

Öfkeden deliye dönen Ali, "İki gece daha kalacağımızı söylemiştik; odamızı başka birine vermeye hakkınız yok!" diye bağıyor.

"Hakkımız yok mu?"

Otelin müdürü sinirden kıpkırmızı kesiliyor. "Ah şu Dünya gezegeninden gelen turistler, hepsi aynı! Hak hukuk diye insanın kafasını şişirirler! Arkadaşlarım geldi, benden iki oda istediler. Anlayacağınız, odasını kaybeden tek müşteri siz değilsiniz."

Esin ve Ali, turizm şirketinin broşüründeki Ödevsiz Gezegen tanıtımına bayılmışlardı: "Burada zorunluluk da yok, ödev de!"

Ama yolculuklarının başından bu yana, broşürün hiçbir yerinde yazmayan bir şey keşfettiler: Burada her şey, kişilerin isteklerine bağlı. Sinemanın sahibi öğlene kadar uyumak mı istedi?

Seans iptal! Mini-füze pilotu gezmeye gitmeye mi karar verdi? Herkes evine yürüyerek dönecek! Otel müdürü arkadaşlarını mı ağırlamak istedi? Odaları boşaltın!

Pazu hakkı

Esin kızgın. "Odayı geri almak için müdüre ısrar etmeliydin; kolay lokma olduk," diye sitem ediyor Ali'ye.

"Israr etmek mi? Şikâyet ettiğimde müdürün bana nasıl baktığını görmedin mi? Adamın boksör kalıbında olduğunu da mı fark etmedin? Ya pazularının iriliğini? Ben onunla baş edemem; o herif beni sinek gibi ezer."

Ali, odayı geri vermeme hakkı konusunda tartışmaya devam etseydi, başına ne geleceğini biliyor: Oda yerine mosmor bir göz. Anlaşılan, Ödevsiz Gezegen'deki hayatı çok iyi kavramış Ali: Bütün haklar koca pazuların, bütün haklar en güçlülerin.

Ali ve Esin, otelden çıktıkları sırada tuhaf bir ses duyup geri dönüyorlar. Otel müdürü nakavt olmuş, yerde yatıyor. İriyarı bir adam, oda anahtarını almak için bankonun arkasına dolanıyor.

"Bu bizim yan odamızda kalan adam," diye fısıldıyor Esin. "Çabuk, gidelim buradan!"

En güçlüden de güçlü biri her zaman vardır. Ve ikisinin karşılaştığı gün; haklar yer değiştirir, haklar daha güçlünün tarafına geçer. Bir süre sonra, daha daha güçlü biri çıkagelip bu hakları alır. Bir başka gün, daha daha güçlü biri ortaya çıkarak hakları ele geçirecektir.

Kısacası, böyle bir dünyada “bir şeye hakkı olmak” hiçbir anlama gelmez. Hakların yerini, ka-
ba kuvvet almıştır.

Ödevsiz bir gezegen, haksız bir gezegendir.

Yarına ödevin var mı?

“Yarına ödevin var mı?”

Kim haftada bir kez, iki kez,
üç kez bu soruyu duymaz
ki? Bu soru bir nakarat gibi, her
akşam her akşam, her yıl her yıl tekrarlanır durur.

“Evet!” yanıtı verelim.

Sonrasını herkes bilir:

“O zaman ne diye aylak aylak dolaşıyorsun?
Acele et, git çabuk ödevlerini yap! Akşam yeme-
ğinden önce bitmiş olmaları gerekiyor.”

“Hayır, ödevim yok!” yanıtı verelim.

Bu durum çoğunlukla şaşkınlıkla karşılanır:

“Öyle mi? Ödevin yok mu? Ama neden? Yine
de, defterine bakıp kontrol et.” Defter ödev ol-

madığını doğrulasa bile, sorgulama sürer: “Öğret-
men ödev verirken, kesin Derin’le gevezelik edi-
yordun. Selen’e telefon et hemen, o sana ne ya-
pılacağını söyler.”

Bulaşık yıkamaktan, odamızı düzenleme ödevi-
mizden ya da akşamları köpeğimizi çişini yapma-
sı için sokağa çıkarmaktan kaçabiliriz. Ama “ödev
yapma ödevimizden” kaçmamız neredeyse ola-
naksızdır. İşte bu yüzden, küçüklükten itibaren
“ödev” sözcüğü asla en sevilen sözcükler arasın-
da yer almaz...

Baba, anne, öğretmen, öğretmen...

“Bünyamin, koridorda ne yapıyorsun?
Çabuk sınıfa gir!”

“Ama, öğretmen çıkmama izin verdi.”

“Baba, gidip paten kaymaya hakkım
var mı?”

“Evet, ama önce odanı topla.”